

Centrum právní
komparatistiky

Stálá komise Senátu pro Ústavu České republiky a parlamentní procedury a Právnická fakulta Univerzity Karlovy pořádají

KONFERENCI

na téma

PARLAMENT A SOUD: MOTOR DISKURZIVNÍ DEMOKRACIE

13. prosince 2019

Senát PČR (Frýdlantský salonek Valdštejnského paláce), Valdštejnské náměstí 17/4, Praha 1

Interakce mezi parlamentem a vrcholnými soudy se odehrává ve veřejném prostoru. Přezkum ústavnosti stimuluje a racionalizuje diskusi o řešení zásadních společenských problémů. Cílem konference je zaměřit se na diskurzivní rozměr této interakce a na to, jak obě strany dlouhodobou výměnou názorů ve formě zákonů a soudních rozhodnutí hledají společný konsensus ohledně optimálních řešení a v průběhu tohoto procesu vyvolávají společenskou diskusi, jejíž výsledky zpětně vstupují do jejich interakce.

PROGRAM

Předsedající: Jan Kysela, Právnická fakulta Univerzity Karlovy

- 09.00 Senátor Václav Hampl, předseda Výboru pro záležitosti Evropské unie
Senátor Jiří Dienstbier, předseda Stále komise pro Ústavu České republiky a
parlamentní procedury
Úvodní slovo
- 09.10 Ivo Šlosarčík, Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy
Keynote: Brexit a soudní moc: mezi inovací a improvizací
- 09.35 Tomáš Dumbrovský, Právnická fakulta Univerzity Karlovy
Dualita ústavy v evropské integraci: struktura ústavního diskurzu a demokratická interpretace
- 10.00 Jan Grinc a Kristina Blažková, Právnická fakulta Univerzity Karlovy
Důvody zrušení zákona Ústavním soudem ČR a reakce zákonodárce: bilance let 1993-2018
- 10.25 Přestávka
- 10.40 Marek Antoš, Právnická fakulta Univerzity Karlovy
Ústavní soud a parlament: dialog v oblasti ekonomických a sociálních otázek
- 11.05 Panelová diskuse
Zdeněk Kühn, Nejvyšší správní soud ČR
Jan Malíř, Ústav státu a práva Akademie věd ČR
Zuzana Vikarská, Právnická fakulta Masarykovy univerzity
Jiří Zemánek, Ústavní soud ČR
- 12.35 Závěrečné slovo
- 12.45 Konec konference

Anotace příspěvků

Ivo Šlosarčík

Brexit a soudní moc: Mezi inovací a improvizací

Příspěvek mapuje intervenci britských a unijních soudů v průběhu brexitového procesu. Vychází z teze, že v brexitovém procesu se setkaly dvě neusazené právní inovace, nový britský ústavní design a samotný čl. 50 SEU, které poskytly britským i unijním soudcům (a politikům zamýšlejícím je využít) prostor pro soudní intervenci s obtížně předvídatelnými politickými následky. Analýza dvou dosavadních klíčových judikátů pak demonstruje, že britské soudy i Soudní dvůr EU stále nemají vyjasněno, zda na brexitový proces pohlížet z perspektivy primárně ústavního, mezinárodního nebo unijního práva, a že tato rozpolcenost snižuje přesvědčivost soudní argumentace i legitimitu soudní intervence.

Tomáš Dumbrovský

Dualita ústavy v evropské integraci: struktura ústavního diskurzu a demokratická interpretace

Přezkum ústavnosti vyvolává společenskou diskusi, která přispívá k dosažení konsensu ohledně obsahu jednotlivých ústavně chráněných společenských zájmů. Ústava se tak stává společným referenčním rámcem nejen diskuse mezi ústavními orgány, ale široké společnosti. Předpokladem takové role ústavy je autenticita jejího obsahu ve vztahu k politickému společenství a reflexe této autenticity v ústavním výkladu. Dualita ústavy, která dělí chráněné hodnoty na základní (materiální jádro) a ostatní, vytváří specifickou strukturu diskurzu a zvláštní požadavky na výklad každé ze dvou úrovní. Cílem příspěvku je ukotvit dialog mezi parlamentem a soudem do tohoto širšího rámce diskurzivní demokracie; ukázat, jak je možné tento přístup aplikovat na proces konstitucionalizace v rámci evropské integrace; a posoudit důsledky a nároky, které tento pohled přináší pro soudní výklad.

Jan Grinc a Kristina Blažková

Důvody zrušení zákona Ústavním soudem ČR a reakce zákonodárce: bilance let 1993-2018 a ponaučení z ní

Ústavní soudnictví, zejména posuzování souladu zákonů s ústavním pořádkem, má nesporný politický rozměr. Proto se někdy stává i terčem útoků v politické soutěži nebo snah o neutralizaci různými prostředky. Činnost ústavního soudu ale může politickou soutěž také narušovat a působit frustraci legitimních snah politických subjektů. Pro fungování demokratického právního státu je nezbytné korektní jednání jak zákonodárce, tak ústavního soudu. Ústavní soud musí svá rozhodnutí přesvědčivě odůvodňovat na základě ústavy a v souladu s právní metodologií. Zákonodárce musí rozhodnutí ústavního soudu respektovat a nemůže je ignorovat nebo odmítat. Ústavní soud ČR v letech 1993-2018 v celkem 149 případech zrušil zákon nebo jeho jednotlivé ustanovení pro rozpor s ústavním pořádkem. Na tomto souboru rozhodnutí se snažíme objasnit a zhodnotit argumentaci Ústavního soudu a reakci zákonodárce, poukázat na problematické případy či typové situace a dospět k ponaučením pro politickou praxi. Závěr je opatrně pozitivní. Excesů z obou stran nebylo mnoho a byly poměrně úzce tematicky koncentrované. I jednotlivý exces ovšem může snadno vyvolat ústavní krizi.

Marek Antoš

Ústavní soud a parlament: dialog v oblasti ekonomických a sociálních otázek

Přezkum ústavnosti zákonů v oblasti hospodářské a sociální politiky a daní představuje specifickou oblast rozhodování Ústavního soudu, který v těchto případech uplatňuje deferenční přístup vůči parlamentu, nebo to přinejmenším deklaruje. Příspěvek se věnuje analýze dosavadní judikatury Ústavního soudu v této oblasti, včetně relativně nedávných rozhodnutí o EET, o zákazu kouření v restauracích a o zdanění církevních restitucí, a hledá odpověď na tři základní otázky: 1. Čím se liší metodologie, kterou Ústavní soud používá při přezkumu ústavnosti v těchto případech, od běžné metodologie? 2. Je Ústavní soud při její aplikaci konzistentní? 3. Je tato metodologie správně nastavena?